

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

VII.812.5.2014.AL

Warszawa, 14 grudnia 2015 r.

Pan

Konstanty Radziwiłł

Minister Zdrowia

ul. Miodowa 15

00-952 Warszawa

Rzecznik Praw Obywatelskich skierował w dniu 12 października 2015 r. do ówczesnego Ministra Zdrowia, Pana Mariana Zembali, wystąpienie w sprawie **konieczności podjęcia pilnych działań mających na celu ustanowienie mechanizmu, który pozwoli pacjentowi uzyskać informację o tym, gdzie może realnie uzyskać świadczenie zdrowotne, którego wykonanie zostało mu odmówione z powołaniem się przez lekarza na klauzulę sumienia**. Kopię wystąpienia pozwalam sobie przesłać w załączeniu. **Niestety, do chwili obecnej, Rzecznik nie otrzymał odpowiedzi na załączone wystąpienie, w związku z czym należy uznać za celowe przedstawienie Panu Ministrowi problemu.**

Rzecznik w wystąpieniu z dnia 21 lipca 2014 r. stwierdził, że wskazana jest niezwłoczna nowelizacja ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty przenosząca obowiązek zagwarantowania realnej możliwości uzyskania świadczenia przez pacjenta z indywidualnego lekarza na publicznoprawne podmioty instytucjonalne wykonujące działalność leczniczą na zlecenia państwa, finansowaną ze środków publicznych. Na podstawie art. 68 ust. 2 Konstytucji RP, władze publiczne mają obowiązek zapewnić „równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych”. Kopię korespondencji w tej sprawie przesyłam uprzejmie w załączeniu.

Należy również zwrócić uwagę, że zgodnie z rezolucją Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w sprawie prawa do klauzuli sumienia w ramach legalnej opieki medycznej¹, **państwo jest odpowiedzialne za zagwarantowanie poszanowania wolności myśli, sumienia i wyznania pracowników służby zdrowia, a jednocześnie za zapewnienie pacjentom dostępu do zgodnych z prawem świadczeń zdrowotnych bez zbędnej zwłoki.**

W dniu 7 października 2015 r. Trybunał Konstytucyjny rozpoznał w pełnym składzie wniosek Naczelnej Rady Lekarskiej dotyczący prawa lekarza do odmowy wykonania świadczenia zdrowotnego niezgodnego z sumieniem (sygnatura akt K 12/14). Trybunał stwierdził, że art. 39 zdanie pierwsze ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 464 ze zm.) **w zakresie, w jakim nakłada na lekarza powstrzymującego się od wykonania świadczenia zdrowotnego niezgodnego z jego sumieniem obowiązek wskazania realnych możliwości uzyskania takiego świadczenia u innego lekarza lub w innym podmiocie leczniczym, jest niezgodny z art. 53 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.** Zdaniem Trybunału, **ustawodawca mógł i powinien zastosować inne, bardziej efektywne, sposoby informowania pacjenta o realnej możliwości uzyskania świadczenia zdrowotnego.**

Trybunał Konstytucyjny nie odroczył terminu utraty mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu, dlatego też przepis ten utracił moc w dniu wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, tj. po jego opublikowaniu w Dzienniku Ustaw RP (Dz. U. z 2015 r., poz. 1633). Tym samym, **od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału w polskim porządku prawnym nie istnieje podmiot zobowiązany do wskazania pacjentowi, któremu lekarz odmówił wykonania określonego świadczenia powołując się na klauzulę sumienia, realnych możliwości uzyskania tego świadczenia u innego lekarza lub w innym podmiocie leczniczym.** Powyższy stan prawny sprawia, że istnieje zagrożenie braku możliwości uzyskania świadczenia zdrowotnego przez pacjenta, które to zagwarantowane są w art. 68 ust. 1 i 2 Konstytucji.

¹ Rezolucja nr 1763 (2010 r.)

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1648 ze zm.), **zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o podjęcie działań legislacyjnych mających na celu ustanowienie mechanizmu, który pozwoli pacjentowi uzyskać informację o tym, gdzie może realnie uzyskać świadczenie zdrowotne, którego wykonanie zostało mu odmówione z powołaniem się przez lekarza na klauzulę sumienia.**

Podpis na oryginale

Załącznik 3